

Immigratie- en Naturalisatiedienst
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*

Evaluatie gevolgen beëindiging categoriaal beschermingsbeleid Irak

September 2011

Immigratie- en Naturalisatiedienst
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*

Evaluatie gevolgen beëindiging categoriaal beschermingsbeleid Irak

Datum september 2011
Status Definitief

Colofon

Titel	Evaluatie gevolgen beëindiging categoriaal beschermingsbeleid Irak
Status	Definitief

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Immigratie- en Naturalisatiedienst
Stafdirectie Uitvoeringsbeleid
IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC)
Dr. H. Colijnlaan 341 | 2283XL Rijswijk
Postbus 5800 | 2280 HV Rijswijk

Samenvatting

Op 22 november 2008 is het categoriaal beschermingsbeleid voor asielzoekers afkomstig uit Centraal-Irak beëindigd. Op 9 oktober 2008 nam de Tweede Kamer naar aanleiding van dit voorgenomen besluit een motie aan waarin zij de regering verzocht de Kamer halfjaarlijks te rapporteren over de gevolgen ervan voor specifieke groepen die in het landenbeleid als kwetsbare minderheidsgroepen zijn geduid (motie Anker 19 637 nr. 1227, zie bijlage 2).

Sindsdien bevat de halfjaarlijkse Rapportage Vreemdelingenketen (RVK) een getalsmatig overzicht dat inzicht geeft in het aantal asielvergunningen dat aan Irakezen wordt verleend op grond van het Vluchtelingenverdrag (artikel 29, lid 1 onder a Vw) en artikel 3EVRM (artikel 29, lid 1 onder b Vw). Het huidige informatiesysteem van de IND (INDIS) biedt echter niet de mogelijkheid om op eenvoudige wijze betrouwbare data te genereren over de kwetsbare minderheidsgroepen. Het getalsmatige overzicht dat ieder halfjaar door middel van de RVK wordt verstrekt, gaat over alle Irakezen. Daarom heeft de toenmalige Staatsecretaris van Justitie besloten om eind 2010 een kwalitatief dossieronderzoek te laten uitvoeren dat meer inzicht kan geven in de gevolgen van de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid voor kwetsbare minderheidsgroepen uit Irak.

Het voorliggende rapport is het resultaat van dit aangekondigde besluit. Het doel van deze evaluatie is de uitvoering van de motie-Anker van 9 oktober 2008 te completeren.

Het onderzoek geeft inzicht in de mate waarin de groepen die in het landgebonden asielbeleid zijn aangemerkt als kwetsbare minderheidsgroep of risicogroep onder het huidige beleid in Nederland een asielvergunning krijgen. Ook geeft het onderzoek antwoord op de vraag of de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid voor een verandering heeft gezorgd in de inwilligingspercentages voor deze groepen. Het gaat hierbij specifiek om de volgende groepen:

- Christenen
- Mandeeërs
- Yezidi's
- Joden
- Shabak en kaka'i
- Palestijnen
- Homoseksuelen.¹

Het categoriaal beschermingsbeleid voor Irakezen afkomstig uit Centraal-Irak gold van 2 april 2007 tot en met 21 november 2008. In het onderzoek is een vergelijking gemaakt tussen de inwilligingspercentages van de groep Iraakse asielzoekers behorend tot een kwetsbare minderheidsgroep of risicogroep en de gehele groep Iraakse asielzoekers vóór en na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid. Als doelgroep is gekozen voor alle Iraakse asielzoekers die in de periode 22 mei 2007 tot en met 21 november 2010 een beslissing hebben gekregen op hun asielaanvraag.

Het is van belang op te merken dat in dit onderzoek de onderliggende redenen voor de afwijzing of inwilliging van de asielverzoeken niet zijn meegenomen. Met het onderzoek is een algeheel cijfermatig beeld verkregen, waarbij de focus ligt op de

¹ Vc 2000/C24/Irak

vraag of dit beeld is veranderd sinds de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid.

De resultaten van het onderzoek laten zien dat bij een aantal van de kwetsbare minderheids- en risicogroepen na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid weinig veranderd is in de mate waarin zij voor een asielvergunning in aanmerking komen. Met name bij de (gestelde) *christenen*, *Mandeeërs* en *Yezidi's* zijn de inwilligingspercentages zowel tijdens als na het categoriaal beschermingsbeleid ruim bovengemiddeld en van ongeveer gelijke hoogte. De inwilligingsgrond artikel 3EVRM is bij deze groepen na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid toegenomen. Daarnaast heeft een verschuiving plaatsgevonden van het categoriaal beschermingsbeleid naar de afgeleide asielstatus voor gezinsleden.

Met betrekking tot de (gestelde) *Iraakse joden* kan vanwege het geringe aantal en het feit dat geen van hen tijdens het categoriaal beschermingsbeleid asiel heeft aangevraagd, geen antwoord worden gegeven op de vraag welke gevolgen de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid heeft gehad op deze groep.

Voor de (gestelde) *shabak en kaka'i* geldt dat naar verhouding minder asielzoekers van deze minderheidsgroep een asielvergunning kregen na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid. Het ging in totaal om slechts 22 personen. Ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid ontvingen alle shabak en kaka' i een vergunning op deze grond, na beëindiging van dit beleid meestal op artikel 3EVRM.

Bij de (gestelde) *Palestijnen* is het percentage inwilligingen op aanvragen eveneens gezakt na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid. Vergeleken met de hele groep Iraakse asielzoekers krijgen zij echter nog wel bovengemiddeld vaak een asielvergunning. Zowel tijdens als na het categoriaal beschermingsbeleid was artikel 3EVRM de meest voorkomende inwilligingsgrond voor Palestijnen.

Het inwilligingpercentage van (gestelde) *homoseksuele asielzoekers* daalde van 56% tijdens het categoriaal beschermingsbeleid naar 38% na beëindiging van het beleid. (Gestelde) homoseksuele asielzoekers kregen na het categoriaal beschermingsbeleid minder dan gemiddeld vaak een inwilliging op hun aanvraag (38% versus 47% van de gehele groep). Veel homoseksuele asielzoekers kregen tijdens het categoriaal beschermingsbeleid een vergunning op grond van dit beleid. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid en de instelling van het speciale beleid voor deze groep kregen de meesten een inwilliging op grond van het Vluchtelingenverdrag.

Opvallend is dat de samenstelling van de groep (gestelde) homoseksuele asielzoekers op enkele punten sterk afwijkt van de totale groep. In de eerste plaats dienden zij bovengemiddeld vaak een opvolgende aanvraag in. In de tweede plaats bestaat deze onderzoeksgroep bovengemiddeld vaak uit mannen in de leeftijdscategorie van 18 tot 34 jaar. Personen met een opvolgend asielverzoek maakten over het algemeen minder kans op een inwilliging. Hetzelfde geldt voor mannen in de leeftijdscategorie 18-34 jaar. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid (en gelijktijdige instelling van het speciale beleid voor de groep homoseksuelen) werd 39% van de aanvragen van de groep (gestelde) homoseksuele mannen in de leeftijd van 18 tot 34 jaar ingewilligd versus 26% van de gehele groep in dezelfde leeftijdscategorie.

In het algemeen kan gesteld worden dat het aandeel asielzoekers behorende tot een kwetsbare minderheids- of risicogroep na de beëindiging van het categoriaal

beschermingsbeleid vergelijkbaar was met dat tijdens het categoriaal beschermingsbeleid.

Ten slotte is het van belang om op te merken dat de uitkomsten van dit onderzoek gebaseerd zijn op de verklaringen die de asielzoeker zelf heeft afgelegd over zijn nationaliteit, etniciteit, godsdienst en seksuele geaardheid. Een toets op de geloofwaardigheid van deze verklaringen maakt geen onderdeel uit van dit onderzoek. Dit betekent dat ook aanvragen van personen die ten onrechte hebben gesteld de Iraakse nationaliteit te hebben (de zogeheten pseudo's) in het onderzoek zijn meegenomen. Ook personen die ongeloofwaardige verklaringen hebben afgelegd over hun etniciteit, godsdienst of seksuele geaardheid maken deel uit van de onderzoeksgroep. Gegevens over de geloofsovertuiging zijn bovendien afkomstig uit het eerste gehoor, dat heel snel na aankomst in Nederland wordt afgenomen. Mensen die zich na hun aankomst in Nederland hebben bekeerd tot het christendom zijn zodoende over het algemeen niet als christen meegenomen in dit onderzoek. De resultaten van het onderzoek kunnen door de hiervoor genoemde omstandigheden zijn vertekend.

Inhoud

	Colofon—3
	Samenvatting—5
1	Inleiding—11
1.1	De beleidsmaatregel—11
1.2	Onderzoeksvraag—11
1.3	Methoden van onderzoek—12
2	Kwetsbare minderheidsgroepen en risicogroepen—14
2.1	Christenen—14
2.2	Mandeeërs—15
2.3	Yezidi's—16
2.4	Joden—16
2.5	Shabak en kaka'i—16
2.6	Palestijnen—17
2.7	Homoseksuelen—18
3	Beslissingen op Iraakse asielaanvragen—19
3.1	Beschrijving van de onderzoeksgroep—19
3.1.1	Aanwezigheid van risicogroepen en kwetsbare minderheidsgroepen—21
3.2	Christenen—23
3.3	Mandeeërs—23
3.4	Yezidi's—24
3.5	Joden—24
3.6	Shabak en kaka'i—25
3.7	Palestijnen—25
3.8	Homoseksuelen—26
4	Conclusies—28
5	Bijlagen—30

1 Inleiding

1.1 De beleidsmaatregel

Op 12 september 2008 zond de toenmalige Staatssecretaris van Justitie (SvJ) de Tweede Kamer een brief met daarin de mededeling dat ze had besloten om het categoriaal beschermingsbeleid voor Centraal-Irak, zoals dat sinds 2 april 2007 werd gevoerd, te beëindigen. Als eerste reden voor dit besluit voerde ze aan dat uit het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van 27 juni 2008 bleek dat de veiligheidssituatie in Irak aan het verbeteren was. De tweede reden was dat het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Zweden geen speciaal beleid (meer) voerden voor Centraal-Irak. In dezelfde brief wees de SvJ erop dat christenen, Mandeeërs, Yezidi's en Palestijnen in het landgebonden asielbeleid zijn aangewezen als 'kwetsbare minderheidsgroepen'. Deze kwalificatie houdt in dat een asielzoeker die behoort tot één van deze groepen al in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel indien er beperkte individuele indicaties zijn dat er bij terugkeer naar het land van herkomst een dreigende schending van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) aanwezig is. Daarnaast wees de SvJ erop dat ook bij asielverzoeken van homoseksuelen er bijzondere aandacht zal zijn voor hun specifieke veiligheids- en mensenrechtensituatie in Irak.

Naar aanleiding van het Algemeen Overleg (AO) dat op 9 oktober 2008 werd gevoerd tussen de vaste commissie voor Justitie en de SvJ heeft de Kamer een motie aangenomen van het Kamerlid Anker, waarin de regering werd opgeroepen joden en shabaks als specifieke groepen toe te voegen. Daarnaast riep de Kamer de regering op om halfjaarlijks te rapporteren over de gevolgen van de opheffing van het categoriale beschermingsbeleid voor specifieke groepen.

Om (deels) uitvoering te geven aan de motie wordt sindsdien in de halfjaarlijkse Rapportage Vreemdelingenketen (RVK) gerapporteerd over het totaal aantal inwilligingen van Iraakse asielverzoeken. In die rapportage zijn de beslissingen op asielaanvragen van kwetsbare minderheidsgroepen en risicogroepen niet apart uitgesplitst. De reden hiervoor is dat het informatiesysteem van de IND (INDIS) niet de mogelijkheid biedt om automatisch betrouwbare cijfers te genereren op basis van etnische afkomst, geloofsovertuiging of seksuele geaardheid. Zodoende is in 2009 aangekondigd dat de IND eind 2010 een onderzoek zal uitvoeren naar de gevolgen van de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid voor kwetsbare minderheidsgroepen en risicogroepen.

Het voorliggende rapport is het resultaat van dit aangekondigde besluit. Het doel van deze evaluatie is de uitvoering van de motie Anker van 9 oktober 2008 te completeren.

1.2 Onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Heeft de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid gezorgd voor een verandering in de inwilligingspercentages van Iraakse asielzoekers die vallen onder de definiëring van kwetsbare minderheidsgroep of risicogroep in het landgebonden beleid Irak?

Deze onderzoeksvraag valt uiteen in twee deelvragen.

- Welk percentage van de Iraakse asielzoekers die vallen onder de definiëring van kwetsbare minderheidsgroep of risicogroep in het landgebonden beleid Irak kreeg voor de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid een verblijfsvergunning asiel, in vergelijking met de gehele groep Iraakse asielzoekers?
- Hoe ligt deze verhouding na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid?

In paragraaf 1.3. worden de methoden van onderzoek uiteengezet. In hoofdstuk 2 worden de groepen die onder het beleid vallen kort beschreven, waarbij tevens aandacht is voor hun huidige positie in Irak. In paragraaf 3.1 wordt de gehele onderzoeksgroep in beeld gebracht. In de volgende paragrafen van hoofdstuk 3 worden de onderzoeksresultaten voor de groepen waar dit onderzoek zich speciaal op richt afzonderlijk gepresenteerd.

1.3 Methoden van onderzoek

Het categoriaal beschermingsbeleid voor Irakezen afkomstig uit Centraal-Irak gold van 2 april 2007 tot en met 21 november 2008. In het onderzoek is een vergelijking gemaakt tussen de inwilligingspercentages van de groep Iraakse asielzoekers behorend tot een kwetsbare minderheidsgroep of risicogroep en de gehele groep Iraakse asielzoekers vóór en na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid. Als doelgroep is gekozen voor alle Iraakse asielzoekers die in de periode 22 mei 2007 tot en met 21 november 2010 een beslissing hebben gekregen op hun asielaanvraag.

Voor het onderzoek zijn gegevens gebruikt over de etniciteit en religie van asielzoekers die in het eerste gehoor zijn genoteerd. Deze gegevens zijn niet altijd betrouwbaar. Ten eerste zijn deze gegevens gebaseerd op wat de asielzoeker heeft verklaard tijdens zijn eerste asielgehoor. De asielzoeker kan om welke reden dan ook hier onjuist of niet over verklaren. Ten tweede komt het voor dat gegevens hierover niet, of niet gespecificeerd, zijn genoteerd. Een eerste analyse van de onderzoeksgegevens laat zien dat in de meeste gevallen bekend is wat Iraakse asielzoekers in het eerste gehoor over hun etniciteit en/of religie hebben verklaard. Het vermoeden bestond daarnaast dat onder de groep waarvan niet bekend was wat hun etniciteit en/of religie was, zich relatief veel etnische en religieuze minderheidsgroepen zouden bevinden. Om te kunnen beoordelen of en in welke mate dit het geval was, is van alle personen waarvan de etniciteit en/of de religie van de asielzoeker onbekend, was een steekproef getrokken. Van alle gevallen in de steekproef is het (digitale) dossier bekeken en is er gezocht naar (meer) informatie over de etniciteit en/of religie.

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen met betrekking tot de groep homoseksuelen is gebruikgemaakt van een *textmining tool* op de gegevens uit INDIS. De tool is ingezet om de asielzoekers te vinden die tijdens één van hun gehoren hebben verklaard homoseksueel te zijn. Hiermee is in alle stukken van het digitale dossier gezocht naar termen als 'homoseksueel' en 'lesbisch' die mogelijk duiden op een asielzoeker van homoseksuele geaardheid. Deze zoekmethode heeft ook gevallen opgeleverd waarin de termen niet genoemd zijn in verband met de homoseksuele geaardheid van de asielzoeker. Naderhand zijn alle gevallen nagelopen op valse hits. De juiste treffers zijn onderzocht op een verband tussen het asielmotief en de seksuele geaardheid van de asielzoeker.

De *textmining tool* is eveneens gebruikt om de minderheidsgroepen shabak en kaka'i te vinden. Het vermoeden bestond dat deze groepen maar zeer zelden voorkomen en dat via de steekproef de kans bestond dat deze Irakezen niet

gevonden zouden worden. Met textmining zijn de Irakezen die tot deze groep behoren waarschijnlijk wel (allemaal) teruggevonden.

De groep Palestijnen is gevonden door alle aanvragen in de onderzoeksperiode te selecteren van Palestijnen en staatlozen die in Irak zijn geboren. Van de staatlozen is het digitale dossier geraadpleegd om met zekerheid te kunnen vaststellen dat het gaat om Palestijnen. De staatlozen die niet tot de groep Palestijnen behoren en ook geen deel uitmaken van een andere kwetsbare minderheidsgroep, zijn gevoegd bij de overige Irakezen in de onderzoeksgroep.

Als laatste is het van belang op te merken dat in dit onderzoek de onderliggende redenen voor de afwijzing of inwilliging van de asielverzoeken niet zijn meegenomen. De onderzoeksresultaten laten overwegend een algeheel cijfermatig beeld zien waarbij de focus ligt op de vraag of dit beeld is veranderd sinds de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid. Dit cijfermatig beeld is bovendien gebaseerd op wat de asielzoeker zelf heeft verklaard over zijn nationaliteit, etniciteit, godsdienst of seksuele geaardheid. Een toets op de geloofwaardigheid van deze verklaringen maakt geen onderdeel uit van dit onderzoek. Dit betekent dat ook aanvragen van personen die ten onrechte hebben gesteld de Iraakse nationaliteit te hebben (de zogeheten pseudo's) in het onderzoek zijn meegenomen. Ook personen die ongeloofwaardige verklaringen hebben afgelegd over hun etniciteit, godsdienst of seksuele geaardheid maken deel uit van de onderzoeksgroep. Gegevens over de geloofsovertuiging zijn bovendien afkomstig uit het eerste gehoor, dat heel snel na aankomst in Nederland wordt afgenomen. Mensen die zich na hun aankomst in Nederland hebben bekeerd tot het christendom zijn zodoende over het algemeen niet als christen meegenomen in dit onderzoek. De resultaten van het onderzoek kunnen door de hiervoor genoemde omstandigheden zijn vertekend.

2 Kwetsbare minderheidsgroepen en risicogroepen

Na het besluit van de toenmalige SvJ om het categoriaal beschermingsbeleid te beëindigen en de aangenomen motie Anker is op 20 november 2008 het besluit in de Staatscourant gepubliceerd waarmee het landgebonden asielbeleid ten aanzien van Irak is gewijzigd. Het categoriaal beschermingsbeleid Irak is per 22 november 2008 beëindigd. In hetzelfde besluit is een aantal groepen als 'kwetsbare minderheidsgroep' en 'risicogroep' aangemerkt.

Met 'kwetsbare minderheidsgroep' wordt bedoeld dat een asielzoeker die behoort tot deze groep reeds in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd op grond van artikel 29, aanhef en onder b, Vw, indien hij met op zichzelf beperkte individuele indicaties aannemelijk heeft gemaakt dat, in samenhang met het behoren tot die groep, een dreigende schending van artikel 3EVRM aanwezig is. Christenen, Mandeeërs, Yezidi's, joden, Palestijnen en (met ingang van 22 november 2008) shabak en kaka'i zijn als kwetsbare minderheidsgroep aangemerkt.

Met 'risicogroep' wordt bedoeld dat een asielzoeker die behoort tot deze groep reeds in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, aanhef en onder a, Vw, indien er geringe indicaties zijn dat er problemen zijn die leiden tot een gegronde vrees voor vervolging in de zin van het Vluchtelingenverdrag. Homoseksuelen zijn vanaf 22 november 2008 in het landgebonden asielbeleid Irak als risicogroep aangemerkt.

De groepen die momenteel in het landgebonden asielbeleid Irak als kwetsbare minderheidsgroep of risicogroep zijn aangemerkt worden in de volgende paragrafen kort beschreven.

2.1 Christenen

In Irak zijn al sinds het vroege christendom christenen aanwezig. Scheuringen binnen de christelijke kerk en het ontstaan van onafhankelijke christelijke kerken hebben geleid tot de aanwezigheid van verschillende christelijke gemeenschappen/kerken in Irak.

De eerste belangrijke scheuring die binnen de christelijke kerk plaatsvond, leidde tot het ontstaan van de Kerk van het Oosten. Kort daarna ontstonden de Oriëntaals Orthodoxe kerken. Delen van beide kerken zijn duizend jaar later, vanaf de zestiende eeuw, verenigd met de pauselijke Rooms-Katholieke Kerk in Rome. Zij worden geünieerde kerken genoemd. De Oosters Orthodoxe Kerk is in de elfde eeuw uit een scheuring binnen de oorspronkelijke christelijke kerk ontstaan. De vanuit de Kerk van het Oosten geünieerde Chaldeeuwse kerk is de grootste christelijke kerk in Irak (ongeveer twee derde van het totaal aantal christenen in Irak); gevolgd door de uit dezelfde Kerk van het Oosten voortgekomen niet-geünieerde Assyrische gemeenschappen (bijna een vijfde van het totale aantal christenen in Irak). De vanuit de (Oriëntaals Orthodoxe) Syrisch Orthodoxe Kerk geünieerde Syrisch Katholieke Kerk vormt waarschijnlijk daarna de grootste kerk in Irak; gevolgd door de Syrisch Orthodoxe Kerk en de Armeens Orthodoxe Kerk. Daarnaast zijn in Irak onder andere Armeens-katholieken (geünieerd), Rooms-katholieken, Grieks-orthodoxen (Oosters Orthodoxe kerk), Grieks-katholieken (geünieerd), Anglicanen, Protestanten en Zevendagsadventisten.² Door het geweld van gewapende groepen in

2 J. Joseph, *The Modern Assyrians of the Middle East*, Leiden, 2000; H. Teule en A. Wessels (red.), *Oosterse christenen binnen de wereld van de islam*, Heerlen, 1997; H. Teule, *Les Assyro-Chaldéens, Chrétiens d'Irak*,

Irak sinds maart 2003 hebben veel christenen het land verlaten. Daarom is het moeilijk betrouwbare schattingen te geven van het aantal christenen in Irak. Christelijke leiders in Irak schatten in 2010 dat het totale aantal christenen in Irak sinds 2003 is gedaald van 800.000-1,4 miljoen naar 400.000-600.000.³

Vanaf de jaren dertig tot aan de val van het Ba'th regime in 2003 is in Irak sprake geweest van een arabiseringspolitiek, waar gedwongen verhuizingen en verplichte registratie als Arabier voor onder ander christelijke minderheidsgroepen onderdeel van uitmaakten. Na de val van het regime van Saddam Hussein kregen Irakezen, waaronder de christenen, de mogelijkheid om georganiseerd voor hun belangen op te komen in de politiek en om onderwijs te geven in de eigen taal. Christenen staan echter sinds de val van het regime in de negatieve aandacht van gewapende groeperingen en hebben te lijden onder intimidatie, bedreigingen, ontvoeringen en aanslagen.

Het laatste algemeen ambtsbericht Irak van de Minister van Buitenlandse zaken van oktober 2010 maakt melding van ernstige ondermijning van religieuze minderheidsgroepen, waaronder christenen, door gewapende groeperingen. Hierbij is sprake van bedreiging, ontvoering en geweld, waaronder moordaanslagen. Eind 2010 vonden opnieuw enkele aanslagen plaats op Iraakse christenen.

2.2

Mandeeërs

Voor Mandeeërs (ook wel Sabiërs/Sabeeërs genoemd) is Johannes de Doper de belangrijkste geloofsverkondiger. Zij geloven in één God en Adam. Dooprituelen nemen een belangrijke plaats in in hun geloofsbeleving. Zij beschouwen zich niet als christenen, moslims of joden. Mandeeërs wonen voornamelijk in Irak en Iran.⁴ Schattingen van hun aantal variëren enorm. Volgens Mandese leiders bedroeg het aantal Mandeeërs in Irak in 2010 3.500 -7.000; in 2003 nog 50.000-60.000.⁵

Mandeeërs worden door (extremistische) moslims beschouwd als kettters, omdat zij –in tegenstelling tot christenen, joden en moslims- niet behoren tot de 'mensen van het boek'. Bovendien vormen zij vanwege hun van oudsher naar verhouding goede economische positie (velen waren goud- en zilversmeden) een aantrekkelijk doelwit voor ontvoeringen en het eisen van losgeld.⁶

Hoewel de Iraakse grondwet vrijheid van godsdienst respecteert, staan religieuze minderheden, waaronder Mandeeërs, bloot aan geweld, gerichte intimidatie, bedreiging en ontvoering.

---

d'Iran et de Turquie, Turnhout, 2008; BBC, *Religions, Eastern Orthodox Church*, http://www.bbc.co.uk/religion/religions/christianity/subdivisions/easternorthodox_1.shtml, laatste update 11 juni 2008 (geraadpleegd 24 maart 2011); Catholic Near East Welfare Association (CNEWA), *Oriental Orthodox Churches* en andere kerken, o.a.

<http://www.cnewa.us/default.aspx?ID=4&pagetypeID=9&sitecode=US&pageno=1> (geraadpleegd 24 maart 2011); U.S. Department of State, *International Religious Freedom Report 2010, Iraq*, 17 november 2010; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Centraal-Irak*, november 2002.

3 U.S. Department of State, *International Religious Freedom Report 2010, Iraq*, 17 november 2010.

4 Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Centraal-Irak*, november 2002; Radio Free Europe, *Iraq: Old Sabaeen-Mandean Community Is Proud of Its Ancient Faith*, 14 juli 2004; Institute of Near Eastern and African Studies (INEAS), *The Mandaeans: An Unknown Religious Minority in the Near East*, Spring 1997.

5 U.S. Department of State, *International Religious Freedom Report 2010, Iraq*, 17 november 2010.

6 U.S. Department of State, *International Religious Freedom Report 2010, Iraq*, 17 november 2010; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Centraal-Irak*, november 2002.

2.3 Yezidi's

Het Yezidisme is een voor-islamitische religie met elementen uit onder andere de sji'itische islam, oude Babylonische godsdiensten en het christendom.⁷ Over het algemeen gaat men er van uit dat geloofselementen en rituelen van Yezidi's gerelateerd zijn aan die van oude Iraanse en oosterse religies die voorkwamen in Iran en Koerdistan in voor-islamitische tijden.⁸ Yezidi's kennen een scheppingsverhaal van zeven dagen. Er bestaan zeven engelen in het Yezidische geloof. De belangrijkste van deze zeven engelen wordt aangeduid als *Taus Malak*. Yezidi's geloven in een leven na de dood en in zielenmigratie en wedergeboorte. De gemeenschap kent een spirituele rolverdeling.⁹ Yezidi's wonen voornamelijk in het noorden van Irak en zijn Koerden. De omvang van de Yezidische gemeenschap in Irak wordt geschat op ongeveer een half miljoen.¹⁰

Yezidi's worden, evenals Mandeeërs, door (extremistische) moslims beschouwd als kettters, nu zij niet behoren tot de 'mensen van het boek' (zie paragraaf 2.2.). De positie van Yezidi's in Irak komt overeen met de positie van andere religieuze minderheden, zoals beschreven in de vorige paragrafen.

2.4 Joden

Irak kent een van de oudste nog aanwezige joodse gemeenschappen in de wereld. De omvang is sinds de jaren vijftig drastisch gedaald van ongeveer 120.000 in 1948 naar 8 personen in 2010, die allen in Bagdad wonen.¹¹ Vrijwel de gehele gemeenschap vertrok uit Irak vanwege de vervolgingen als gevolg van de Arabisch-Israëliëse oorlog. De meesten vluchtten naar de nieuw opgerichte staat Israel. In 1950 werd het de joden toegestaan om het land binnen een jaar te verlaten op voorwaarde dat zij daarbij hun staatsburgerschap zouden verliezen. De achtergebleven joden werden in de opvolgende decennia, mede door de opkomst van het Ba'th regime, economische restricties en repressieve maatregelen opgelegd. De maatregelen bestonden onder andere uit het ontnemen van bezittingen, het bevriezen van bankrekeningen, het ontzetten uit publieke functies, het sluiten van joodse ondernemingen, het ontnemen van handelsvergunningen en het afsluiten van telefoonverbindingen. De vervolgingen waren op zijn hevigst tegen het einde van 1968, toen veertien Irakezen, waaronder elf joden, publiekelijk werden opgehangen op verdenking van spionage. Hierop verlieten vele van de nog aanwezige Iraakse joden het land. Aan het begin van de jaren zeventig waren bijna allen van hen vertrokken.

Het algemeen ambtsbericht van oktober 2010 bericht over de positie van joden in Irak, die overeen komt met de positie van andere religieuze minderheden.¹²

2.5 Shabak en kaka'i

Naar etniciteit worden de shabak meestal als Koerdisch, maar door sommigen als Arabisch beschouwd. De shabak vormen een heterodox-sjiitische sekte, waarvan de godsdienst pre-islamitische elementen bevat. Shabak zijn zeer gesloten over hun

7 Winkler Prins Encyclopedie en G. Claudemans, *Volken en Stammen, Arabische wereld, Amsterda, 1975*

8 F. Abdul-Jabar ed., *Ayatollahs, Sufis and Ideologues, State Religion and Social Movements in Iraq*, Londen, 2002.

9 Ch. Issa, *Das Yezidentum, Religion und Leben*, Oldenburg, december 2007.

10 U.S. Department of State, *International Religious Freedom Report 2010, Iraq*, 17 november 2010.

11 U.S. Department of State, *International Religious Freedom Report 2010, Iraq*, 17 november 2010.

12 Deze paragraaf is gebaseerd op de volgende bronnen: Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak*, juni 2004; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak* oktober 2010; UNHCR, UNHCR's Eligibility Guidelines For Assessing The International Protection, Needs Of Iraqi Asylum-seekers, August 2007;

http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Jews_in_Iraq;

<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/anti-semitism/iraqijews.html>, geraadpleegd op 10 februari 2011;

religie.¹³ Hun gebruiken vertonen een paar overeenkomsten met die van moslims maar onderscheiden zich duidelijk van de belangrijkste islamitische gebruiken. Shabak kennen een spirituele rolverdeling binnen de gemeenschap die lijkt op die van kaka'i en Yezidi.¹⁴

Kaka'i worden ook wel Ahl-i Haqq genoemd, wat betekent 'Mensen/Volk van de Waarheid'. De weinig bekende godsdienst van de kaka'i is een mengsel van heterodoxe islam en pre-islamitische elementen. De gemeenschap is vrij gesloten. De kaka'i kunnen worden beschouwd als een etnische groep, maar worden ook als Arabisch, Koerdisch of Turkmeens aangemerkt.¹⁵ Kaka'i geloven onder andere in de transmigratie van zielen. De gemeenschap kent een spirituele rolverdeling.¹⁶

De kaka'i zijn voornamelijk woonachtig in noord-Irak in de gebieden van Kirkuk, Mosul en Khanagin, maar ook in dorpen in het Koerdisch gebied dicht bij de grens met Iran. De kaka'i hebben zich ook in de grote steden gevestigd, zoals in Bagdad, Sulaymaniyah en Arbil. De meeste kaka'i wonen in Iran. In Irak worden ze over het algemeen kaka'i genoemd, in Iran noemt men ze Yaresan. De gemeenschap bestaat uit naar schatting 30.000 personen.¹⁷

De positie van de shabak en kaka'i in Irak komt overeen met dat van andere religieuze minderheden. Zij staan bloot aan geweld, gerichte intimidatie, bedreiging en ontvoering.¹⁸

2.6 Palestijnen

Na de uitbraak van de Arabisch-Israëliëse oorlog in 1948 hebben veel Palestijnse vluchtelingen zich gevestigd in Irak. Nadien zijn nog twee andere momenten geweest (de Zesdaagse Oorlog in 1967 en de Golfoorlog in 1990) waarop grote groepen Palestijnen zijn gevlucht naar Irak. Palestijnen kregen in Irak geen formele vluchtelingenstatus, maar werden wel beschermd door de Iraakse regering. De leefomstandigheden waren goed voor de Palestijnen. Zij kregen reisdocumenten, het recht op onderwijs en de toegang tot medische zorg en de arbeidsmarkt. De situatie van Palestijnse vluchtelingen in Irak is verslechterd sinds de val van het regime van Hussein. Velen zijn sindsdien Irak ontvlucht uit angst voor bedreiging, vervolging, ontvoering, marteling en moord. Palestijnse buurten in Bagdad zijn aangevallen en gebombardeerd. Palestijnen zijn het doelwit van verschillende gewapende groeperingen, vanwege hun etnische afkomst en omdat zij volgens sommigen werden bevoorrecht onder het regime van Saddam Hussein. Volgens de United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) woonden voor de inval in 2003 ongeveer 34.000 Palestijnen in Irak. Sindsdien zouden, op basis van een schatting in 2009, ongeveer 21.000 het land hebben verlaten en 13.000 zijn achtergebleven. De meesten die nog in Irak verblijven, wonen in de hoofdstad.

De veiligheidssituatie voor Palestijnen zou sinds de laatste jaren zijn verbeterd. Palestijnen in Irak komen niet in aanmerking voor de Iraakse nationaliteit. Geregistreerde Palestijnen krijgen een identiteitskaart, waarmee ze erkend worden als vluchteling. Met deze kaart zouden de Palestijnse vluchtelingen aanspraak kunnen maken op hulpprogramma's van de Iraakse overheid. Het recentste ambtsbericht - dat van oktober 2010 - meldt dat volgens een bron nauwelijks nog

13 Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak*, november 2002.

14 M. van Bruinessen, *A Kizilbash Community in Iraqi Kurdistan: The Shabak*, 1998.

15 Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak*, november 2002.

16 ed. K.Kehl-Bodrogi, B. Kellner-Heinkele en A. Otter-Beaujean, *Syncretistic Religious Communities in the Near East*, 1997.

17 Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Centraal-Irak*, november 2002

18 Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak* oktober 2010

sprake is van gericht geweld tegen Palestijnen in Irak. Zij zijn volgens berichten echter nog wel altijd slachtoffer van arbitraire arrestatie en detentie door Iraakse veiligheidsorganisaties.¹⁹

2.7

Homoseksuelen

Homoseksualiteit is niet opgenomen in het Iraakse wetboek van strafrecht, tenzij het gaat om homoseksuele handelingen met minderjarigen of om handelingen tegen de wil van de andere man of vrouw. Er rust een sociaal taboe op homoseksualiteit in Irak. Dat kan leiden tot een sociaal isolement indien een homoseksuele geaardheid wordt vermoed. Homoseksuelen hebben ernstig te lijden onder de lokaal toenemende invloed van conservatieve islamitische stromingen in Irak. Zij zijn in de afgelopen jaren slachtoffer geworden van gerichte discriminatie en geweldpleging. Er kan van worden uitgegaan dat overheidsinstanties noch derden bescherming bieden aan homoseksuelen die slachtoffer van eerwraak of ander geweld zijn geworden of dreigen te worden.²⁰

¹⁹ Deze paragraaf is gebaseerd op de volgende bronnen: Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak* mei 2009; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak* oktober 2010; http://en.wikipedia.org/wiki/Palestinians_in_Iraq, geraadpleegd op 16 februari 2011.

²⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Irak* oktober 2010

3 Beslissingen op Iraakse asielaanvragen

3.1 Beschrijving van de onderzoeksgroep

In totaal zijn 11.990 aanvragen van asielzoekers meegenomen in de onderzoeksgroep. Hiertoe behoren 5.272 asielzoekers die ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid voor Centraal-Irak (tussen 22 mei 2007 en 22 november 2008) een beslissing hebben gekregen op hun asielverzoek en 6.718 asielzoekers die in de twee jaren na beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid (tussen 23 november 2008 en 21 november 2010) een beslissing hebben gekregen.

In de onderzoeksgroep zijn naast de Iraakse asielzoekers ook de (gestelde) Palestijnen en andere staatlozen die in Irak zijn geboren opgenomen. In de gehele onderzoeksperiode zijn 42 asielbeslissingen genomen op aanvragen van deze genoemde groep Palestijnen en andere staatlozen.

Het is van belang op te merken dat ook personen afkomstig uit Noord-Irak, waarvoor geen categoriaal beschermingsbeleid gold, in de onderzoeksgroep vertegenwoordigd zijn. Deze personen kwamen dus ook vóór 22 november 2008 niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning op grond van het categoriaal beschermingsbeleid. Het beleid voor risicogroepen en kwetsbare minderheidsgroepen is op alle Irakezen, dus ook die voorheen niet onder het categoriaal beschermingsbeleid vielen, van toepassing.

Het zijn voornamelijk mannelijke asielzoekers in de leeftijd van 18 tot en met 34 jaar die uit Irak naar Nederland kwamen. Ook kwamen relatief veel mannen tussen de 35 en 64 jaar. Ongeveer een derde van de groep asielzoekers is vrouw. De meeste vrouwen uit Irak die in Nederland een asielbeschikking kregen, waren tussen de 18 en 34 jaar. Tabel 1 en 2 laten zien hoe de verdeling naar geslacht en leeftijd eruit ziet voor de groep asielzoekers ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid en in de periode na de beëindiging hiervan. De groep asielzoekers die in de periode na het categoriaal beschermingsbeleid een beslissing kreeg op de asielaanvraag verschilt wat betreft de samenstelling nauwelijks van de groep die ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid om asielmotieven naar Nederland kwam.

Tabel 1 Verdeling naar leeftijd en geslacht ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
0 - 13 jaar	423	8%	409	8%	832	16%
14 - 17 jaar	162	3%	86	2%	248	5%
18 - 34 jaar	2.172	41%	615	12%	2.787	53%
35 - 64 jaar	906	17%	433	8%	1.339	25%
65 en ouder	30	1%	34	1%	64	1%
Onbekend	2	0%		0%	2	0%
Totaal	3.695	70%	1.577	30%	5.272	100%

Tabel 2 Verdeling naar leeftijd en geslacht na beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
0 - 13 jaar	629	9%	575	9%	1.204	18%
14 -17 jaar	284	4%	143	2%	427	6%
18 - 34 jaar	2.635	39%	776	12%	3.411	51%
35 - 64 jaar	1.006	15%	578	9%	1.584	24%
65 en ouder	41	1%	51	1%	92	1%
Totaal	4.595	68%	2.123	32%	6.718	100%

Van de 5.272 asielzoekers die in de periode van het categoriaal beschermingsbeleid een beschikking kreeg op zijn of haar aanvraag, ging het in 70% om een inwilliging. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid werd nog maar ongeveer de helft van de aanvragen ingewilligd.²¹ Tabellen 3 tot en met 6 in de bijlage geven een overzicht van de beslissingen op aanvragen van asielzoekers onderverdeeld naar leeftijdsgroep en geslacht. Mannelijke asielzoekers uit Irak kregen gemiddeld genomen minder vaak een inwilliging op hun aanvraag dan vrouwelijke asielzoekers. Dit verschil in inwilligingspercentage is met name te zien in de periode na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid.

Tabel 3 Beslissingen tijdens en na het categoriaal beschermingsbeleid

Beslissing	Tijdens categoriaal beschermingsbeleid	%	Na beëindiging categoriaal beschermingsbeleid	%	Totaal
Inwilliging	3.666	70%	3.170	47%	6.836
Afwijzing	1.212	23%	3.186	47%	4.398
Overig	394	7%	362	5%	756
Totaal	5.272	100%	6.718	100%	11.990

Tijdens het categoriaal beschermingsbeleid werd ruim driekwart van de ingewilligde asielbeslissingen verleend op grond van het categoriaal beschermingsbeleid. Ongeveer 17% werd ingewilligd op grond van artikel 3EVRM, gevolgd door 6% op grond van het Vluchtelingenverdrag. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid werden de asielverzoeken in de meeste gevallen ingewilligd op grond van artikel 3EVRM (57%). Bijna een derde van de asielvergunningen werd verleend aan de partner of het kind vanwege een van de hoofdpersoon afgeleide asielstatus. Ongeveer 11% kreeg een inwilliging op grond van het Vluchtelingenverdrag.

21 Ongeveer 9% van de 5.272 asielzoekers die tijdens het categoriaal beschermingsbeleid een aanvraag hebben ingediend, heeft ook in de periode daarna een herhaalde of opvolgende aanvraag ingediend. 15% hiervan kreeg na een afwijzing daarna alsnog een inwilliging op zijn of haar aanvraag.

Tabel 4 Inwilligingsgronden tijdens en na het categoriaal beschermingsbeleid

Inwilligingsgrond	Tijdens categoriaal beschermingsbeleid	%	Na beëindiging categoriaal beschermingsbeleid	%
Verdragsvluchteling	224	6%	348	11%
3 EVRM	612	17%	1.816	57%
Humanitair	31	1%	52	2%
Categoriale bescherming	2.744	75%		
Afgeleide status Echtgenoot/Partner/Kind	51	1%	928	29%
Overig	4	0%	26	1%
Totaal	3.666	100%	3.170	100%

In 13% van de beslissingen tijdens het categoriaal beschermingsbeleid ging het om een opvolgende aanvraag van de asielzoeker.²² Van hen kreeg 30% een inwilligende beschikking. Na het categoriaal beschermingsbeleid was 10% van de beslissingen een opvolgende asielaanvraag. Daarvan werd 13% ingewilligd. Een verklaring voor het hogere inwilligingspercentage voor opvolgende aanvragen ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid is dat Irakezen die eerder niet voor een verblijfsvergunning in aanmerking kwamen na de instelling van het categoriaal beschermingsbeleid op 2 april 2007 opnieuw een aanvraag indienden en toen wel een verblijfsvergunning kregen.

3.1.1

Aanwezigheid van risicogroepen en kwetsbare minderheidsgroepen

De gegevens in deze paragraaf met betrekking tot de religieuze groepen zijn voor een deel gebaseerd op het resultaat van de steekproef die genomen is van alle Iraakse asielzoekers van wie de religie niet bekend of niet gespecificeerd is. Deze steekproef bleek alle nodige informatie op te leveren, waardoor een steekproef op asielzoekers met onbekende etniciteit niet meer nodig was. Een uitzondering hierop vormen de asielzoekers die verklaarden tot de religieuze groep shabak en kaka'i te behoren. De resultaten voor deze groep zijn gebaseerd op de zoekactie met de *textmining tool*. Dit geldt ook voor de groep (gestelde) homoseksuelen. De methode met de steekproef heeft evenmin betrekking op de groep Palestijnen.

De verdeling waarin de verschillende religieuze groepen in de steekproeven terugkwamen, is geëxtrapoléerd naar de populatie tijdens en na het categoriaal beschermingsbeleid. De op deze wijze gegenereerde aantallen zijn vervolgens opgeteld bij de bekende aantallen van de religieuze minderheidsgroepen van asielzoekers van wie de religie reeds bekend was. Deze methode leidt ertoe dat de aantallen asielzoekers tijdens en na het categoriaal beschermingsbeleid in deze paragraaf niet overeenkomen met de aantallen die in de vorige paragraaf zijn genoemd, omdat de cijfers voor een deel gebaseerd zijn op schattingen.

Tabellen 5 en 6 laten de verdeling zien van alle religieuze minderheidsgroepen in de populatie, die voor de meeste groepen het resultaat is van de hierboven beschreven methode. De resultaten voor de groep Palestijnen en homoseksuelen zijn apart opgenomen in de tabellen. Opgemerkt moet worden dat in enkele gevallen ook na het dossieronderzoek niet bekend is wat de religie van de asielzoeker is. Dit kwam alleen voor bij de groep asielzoekers die na het categoriaal beschermingsbeleid een beslissing hebben gekregen. Ook blijft een groep asielzoekers over die tot een andere religieuze groep behoren dan die in tabel 5 en 6 zijn opgenomen. Vanwege de kleine aantallen in deze groepen is hier niet over gerapporteerd. In de volgende

²² Niet opgenomen in een tabel

paragraaf wordt dieper ingegaan op de beslissing op asielaanvragen ten tijde van en na het categoriaal beschermingsbeleid van de afzonderlijke risicogroepen en kwetsbare minderheidsgroepen.

Tabel 5 Verdeling alle asielzoekers uit Irak tijdens het categoriaal beschermingsbeleid

Religie	Totaal	%
Moslims*	3.935	74%
Christenen*	989	19%
Yeziden*	190	4%
Mandeeërs*	123	2%
Shabak/kakai	6	0%
Geen	16	0%
Overig**		
Palestijnen	8	0%
Homoseksuelen	45	1%

*Gegevens over deze groepen zijn deels gebaseerd op schattingen.

**i.v.m. met kleine aantallen wordt niet over deze groep gerapporteerd.

Ongeveer driekwart van de asielzoekers die in de periode van het categoriaal beschermingsbeleid een beslissing kregen op hun asielaanvraag was moslim. 19% verklaarde tot één van de christelijke kerken te behoren. Yezidi's en Mandeeërs maakten respectievelijk 4% en 2% uit van de populatie.

Er zijn geen Iraakse joden van wie bekend is dat zij in die periode een beslissing hebben gekregen op hun asielaanvraag. In totaal zijn in die periode slechts 6 beslissingen geweest op aanvragen van shabak en kaka'i, 8 beslissingen op die van Palestijnen uit Irak en 45 beslissingen op die van homoseksuele of biseksuele Iraakse asielzoekers. Van alle asielzoekers in deze periode werd gemiddeld genomen 70% van de aanvragen ingewilligd en bijna een kwart afgewezen (zie tabel 1 in de bijlage).

Tabel 6 Verdeling alle asielzoekers uit Irak na het categoriaal beschermingsbeleid

Religie	Totaal	%
Moslims*	4.754	70%
Christenen*	1.341	20%
Yeziden*	392	6%
Mandeeërs*	120	2%
Shabak/kaka'i	16	0%
Geen	49	1%
Onbekend**		
Overig**		
Joden	2	0%
Palestijnen	31	0%
Homoseksuelen	82	1%

*Gegevens over deze groepen zijn deels gebaseerd op schattingen.

** i.v.m. met kleine aantallen wordt niet over deze groep gerapporteerd.

Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid was het aandeel moslims onder alle asielzoekers die een beslissing kregen gedaald naar 70%. In bijna 20% ging het om christenen. De Yeziden en Mandeeërs zijn daarna relatief gezien de grootste groepen met 6% respectievelijk 2% van het totaal.

In de genoemde periode zijn 2 beslissingen geweest op aanvragen van Iraakse joden en 16 beslissingen op die van de shabak en kaka'i. In deze periode zijn meer beslissingen geweest op aanvragen van Palestijnen en van Irakezen die zich op zijn of haar seksuele geaardheid beriepen, met 31 respectievelijk 82 aanvragen. Het inwilligingspercentage over alle groepen heen in deze periode is met 23% afgenomen tot 47%. Daarmee werden gemiddeld genomen ongeveer even veel aanvragen ingewilligd als afgewezen (zie tabel 2 in de bijlage).

3.2

Christenen

In totaal werden er in de onderzoeksperiode 2.330 beslissingen genomen op aanvragen van (gestelde) christenen uit Irak.²³ Dit betekent dat ongeveer 20% van de totale onderzoeksgroep uit christenen bestond. Dit percentage is na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid niet wezenlijk gewijzigd.

Tabel 7 Beslissingen op aanvragen van christenen

	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	% van populatie
Voor beëindiging	793	80%	145	15%	51	5%	989	19%
Na beëindiging	1.164	87%	160	12%	17	1%	1.341	20%
Totaal	1.957	84%	305	13%	68	3%	2.330	

Ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid werd 80% van de aanvragen van christenen ingewilligd. In de periode na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid steeg dit percentage naar 87%.

Tabel 8 Inwilligingsgronden voor aanvragen van christenen

	Verdragsvluchteling	3 EVRM	Categoriale bescherming	Overig ²⁴
Voor beëindiging	17%	50%	32%	1%
Na beëindiging	14%	82%		5%

Voor de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid werd in 50% van de gevallen een asielvergunning verleend op grond van artikel 3EVRM. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid steeg dit percentage naar 82%.

Ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid lag het gemiddelde inwilligingspercentage op 70%, terwijl dit percentage voor christenen op 80% lag. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid werd het verschil groter: het inwilligingspercentage voor de hele groep Irakezen daalde naar 47%, dat van christenen steeg naar 87%.

3.3

Mandeeërs

In de hele onderzoeksperiode bestond ongeveer 2% van de totale onderzoeksgroep uit (gestelde) Mandeeërs, met in totaal 243 beslissingen. Dit percentage was voor en na de beleidswijziging hetzelfde. Het inwilligingspercentage van deze groep was ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid 90% en steeg na de beëindiging naar 95%.

²³ Het komt voor dat asielzoekers later in hun procedure of in een opvolgende asielprocedure verklaren dat zij zich in Nederland hebben bekeerd tot het christendom. Omdat de selectie in dit onderzoek is gebaseerd op verklaringen van de asielzoeker in het eerste gehoor (dat snel na aankomst in Nederland wordt afgenomen) is deze groep niet meegenomen in dit onderzoek. Dit kan de cijfers enigszins vertekenen.

²⁴ De categorie 'overig' bestaat voornamelijk uit de afgeleide asielstatus (artikel 29, eerste lid, onder e en f Vw) en voor een klein deel uit de status 'humanitair' (artikel 29, eerste lid, onder c Vw).

Tabel 9 Beslissingen op aanvragen van Mandeeërs

	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	% van populatie
Voor beëindiging	111	90%	8	6%	4	3%	123	2%
Na beëindiging	114	95%	6	5%	0	0%	120	2%
Totaal	225	93%	14	6%	4	2%	243	

Zowel ten tijde van, als na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid lag het inwilligingspercentage voor Mandeeërs zodoende fors hoger dan het gemiddelde van de hele groep, dat lag op respectievelijk 70% ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid en 47% na de beëindiging van dit beleid.

Tabel 10 Inwilligingsgronden voor aanvragen van Mandeeërs

	Verdragsvluchteling	3 EVRM	Categoriale bescherming	Overig ²⁵
Voor beëindiging	38%	42%	20%	
Na beëindiging	19%	68%		13%

Ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid werd 38% van de vergunningen aan Mandeeërs verleend op grond van het Vluchtelingenverdrag, 42% op grond van artikel 3EVRM en 20% op grond van het categoriaal beschermingsbeleid. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid werd een meerderheid van de inwilligende beslissingen (68%) gebaseerd op artikel 3EVRM.

3.4

Yezidi's

Ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid bestond ongeveer 4% van de totale onderzoeksgroep uit (gestelde) Yezidi's. Dit percentage steeg naar 6% in de periode na de beëindiging van het beleid. Het inwilligingspercentage voor deze groep daalde licht van 89% naar 81%, maar lag nog steeds fors hoger dan het gemiddelde voor Iraakse asielzoekers (47%).

Tabel 11 Beslissingen op aanvragen van Yezidi's

	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	% van populatie
Voor beëindiging	170	89%	13	7%	7	4%	190	4%
Na beëindiging	316	81%	71	18%	5	1%	392	6%
Totaal	486	84%	84	14%	12	2%	582	

Tabel 12 Inwilligingsgronden voor aanvragen van Yezidi's

	Verdragsvluchteling	3 EVRM	Categoriale bescherming	Overig ²⁶
Voor beëindiging	2%	31%	67%	1%
Na beëindiging	5%	70%		25%

Een meerderheid van de Yezidi's (67%) kreeg een verblijfsvergunning op grond van het categoriaal beschermingsbeleid in de periode dat dit nog van kracht was. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid werd in de meerderheid van de gevallen (70%) een vergunning verleend op grond van artikel 3EVRM.

3.5

Joden

Vanwege de zeer kleine omvang van de joodse gemeenschap in Irak bestond een kleine kans om een Iraakse jood aan te treffen in de onderzoeksgroep. In de periode waarin het categoriaal beschermingsbeleid van kracht was, zijn deze ook niet

²⁵ Zie voetnoot 27

²⁶ Idem

gevonden. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid zijn er twee aanvragen geweest van Iraakse joden. Eén daarvan heeft een inwilliging gekregen op grond van artikel 3EVRM. De aanvraag van de andere asielzoeker is afgewezen.

3.6

Shabak en kaka'i

In de onderzoeksperiode zijn slechts enkele beslissingen geweest op aanvragen van asielzoekers die verklaarden te behoren tot de minderheidsgroep shabak en kaka'i. Ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid hebben 6 personen van deze groep in Nederland een beslissing gekregen. Na de beëindiging van het beleid is dit aantal meer dan verdubbeld, naar het nog steeds geringe aantal van 16 personen. Het inwilligingspercentage voor deze groep is van 100% gedaald naar 50%. Met deze daling is het inwilligingspercentage gezakt naar het niveau van het gemiddelde van 47% inwilliging voor alle asielzoekers na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid.²⁷

Tabel 13 Beslissingen op aanvragen van shabak en kaka'i

	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	% van populatie
Voor beëindiging	6	100%	0	0%	0	0%	6	0,1%
Na beëindiging	8	50%	7	44%	1	6%	16	0,2%
Totaal	14	64%	7	32%	1	5%	22	

Tabel 14 Inwilligingsgronden voor aanvragen van shabak en kaka'i

	Verdragsvluchteling	3 EVRM	Categoriale bescherming
Voor beëindiging			6
Na beëindiging	1	7	

In de periode van het categoriaal beschermingsbeleid werden alle aanvragen van de shabak en kaka'i ingewilligd op deze grond. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid kregen de meesten een vergunning op grond van artikel 3EVRM.

3.7

Palestijnen

In totaal hebben 8 (gestelde) Palestijnen uit Irak ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid in Nederland een beslissing op hun asielaanvraag gekregen. Na beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid betrof het 31 personen. Driekwart van de Palestijnen kreeg in de periode waarin het beleid van kracht was een inwilliging op de asielaanvraag. Het aandeel inwilligingen is na de beëindiging van het beleid gedaald naar 65% van de aanvragen. Hiermee ligt het inwilligingspercentage boven het gemiddelde voor de hele groep asielzoekers na het categoriaal beschermingsbeleid.

Tabel 15 Beslissingen op aanvragen van Palestijnen

	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	% van populatie
Voor beëindiging	6	75%	1	13%	1	13%	8	0,2%
Na beëindiging	20	65%	11	35%	0	0%	31	0,5%
Totaal	26	67%	12	31%	1	3%	39	

²⁷ Het inwilligingspercentage voor de shabak en kaka'i tijdens het categoriaal beschermingsbeleid kan niet met dat voor de gehele groep asielzoekers vergeleken worden, omdat het speciale beleid voor de shabak en kaka'i vanaf 22 november 2008 gold.

Tabel 16 Inwilligingsgronden voor aanvragen van Palestijnen

	Verdragsvluchteling	3 EVRM
Voor beëindiging		6
Na beëindiging	4	16

Zowel tijdens als na het categoriaal beschermingsbeleid was artikel 3EVRM de belangrijkste grond waarop een asielvergunning werd verleend aan Palestijnen uit Irak.

3.8

Homoseksuelen

In totaal zijn er in de onderzoeksperiode 127 aanvragen geweest van asielzoekers die verklaard hebben homoseksueel of biseksueel te zijn.²⁸ Hier zijn de aanvragen van personen die zich beriepen op een ten onrechte toegedichte homoseksuele geaardheid bij inbegrepen (dit kwam een enkele keer voor). Aanvragen van transseksuelen of interseksuelen zijn niet aangetroffen. In totaal had ongeveer 1% van de beslissingen betrekking op aanvragen van deze minderheidsgroep.

Tabel 17 Beslissingen op aanvragen van homoseksuelen

	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	% van populatie
Voor beëindiging	25	56%	15	33%	5	11%	45	1%
Na beëindiging	31	38%	47	57%	4	5%	82	1%
Totaal	56	44%	62	49%	9	7%	127	

Het inwilligingspercentage van homoseksuele asielzoekers uit Irak is na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid (en gelijktijdige instelling van het speciale beleid voor homoseksuelen) gedaald van 56% naar 38%.

Tabel 18 Inwilligingsgronden voor aanvragen van homoseksuelen

	Verdragsvluchteling	3 EVRM	Categoriale bescherming	Overig
Voor beëindiging	8%	8%	84%	
Na beëindiging	77%	16%		6%

In de periode voor 22 november 2008 werd 84% van de asielvergunningen aan (gestelde) homoseksuelen verleend op grond van het categoriaal beschermingsbeleid. Slechts 8% van de verleende vergunningen werd op grond van het Vluchtelingenverdrag verleend (evenals op grond van artikel 3EVRM). In de periode na 22 november 2008 werd 77% van de vergunningen aan homoseksuelen verleend op grond van het Vluchtelingenverdrag en 16% op grond van artikel 3EVRM.

Het inwilligingspercentage van aanvragen van homoseksuelen lag na 22 november 2008 onder het percentages van de hele onderzoeksgroep (38% versus 47%).²⁹ Gelet op de geringe omvang van de groep homoseksuelen is voorzichtigheid geboden om aan dit verschil conclusies te verbinden. Wat opvalt is het relatief grote aandeel van opvolgende asielaanvragen van personen die zich beriepen op hun homoseksuele geaardheid. In de periode na 22 november 2008 lag dit percentage

28 De man/vrouw verdeling in deze onderzoeksgroep wijkt sterk af van de totale populatie. 119 van de 127 aanvragen waren ingediend door mannelijke asielzoekers (94%). Voor de hele populatie lag dit percentage op 69%.

29 Het inwilligingspercentage voor de homoseksuelen tijdens het categoriaal beschermingsbeleid kan niet met dat voor de gehele groep asielzoekers vergeleken worden, omdat het speciale beleid voor de homoseksuelen vanaf 22 november 2008 gold.

op 26% (versus 10%). Bij 21 van de in totaal 82 aanvragen ging het om een herhaald asielverzoek. Hiervan werden er 3 ingewilligd.

In de tweede plaats bestaat deze onderzoeksgroep bovengemiddeld vaak uit mannen in de leeftijdscategorie van 18 tot 34 jaar.³⁰ Dit is de categorie die in de hele populatie de laagste inwilligingspercentages heeft (zie tabel 3 tot en met 6 in de bijlagen). Tabel 7 en 8 in de bijlagen laten zien hoe de verdeling naar geslacht en leeftijd eruit ziet voor de groep homoseksuele asielzoekers in de periode van en na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid.

Tabellen 9 en 10 in de bijlage geven een overzicht van de beslissingen op aanvragen van mannelijke homoseksuele asielzoekers ingedeeld naar leeftijdsgroep. Van de groep homoseksuele mannen in de leeftijd van 18 tot 34 jaar kreeg na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid (en gelijktijdige instelling van het speciale beleid voor deze groep) 39% een inwilliging op de aanvraag versus 26% van de gehele groep in dezelfde leeftijdscategorie.

³⁰ 73% versus 41% voor de gehele onderzoeksgroep ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid (zie tabel 7 in de bijlage respectievelijk tabel 1 in paragraaf 3.1) en 78% versus 39% voor de gehele onderzoeksgroep na beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid (zie tabel 8 in de bijlage respectievelijk tabel 2 in paragraaf 3.1).

4 Conclusies

Dit onderzoek is uitgevoerd om inzicht te geven in de mate waarin die groepen die in het landgebonden asielbeleid zijn aangemerkt als kwetsbare minderheidsgroep of risicogroep onder het huidige beleid in Nederland een asielvergunning krijgen. Ook moest het onderzoek de vraag beantwoorden of de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid voor een verandering heeft gezorgd in de inwilligingspercentages voor deze groepen.

De resultaten van het onderzoek laten zien dat bij een aantal van de kwetsbare minderheids- en risicogroepen na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid weinig veranderd is in de mate waarin zij voor een asielvergunning in aanmerking komen. Met name bij de (gestelde) *christenen*, *Mandeeërs* en *Yezidi's* zijn de inwilligingspercentages zowel tijdens als na het categoriaal beschermingsbeleid ruim bovengemiddeld en van ongeveer gelijke hoogte. De inwilligingsgrond artikel 3EVRM is bij deze groepen na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid toegenomen. Daarnaast heeft een verschuiving plaatsgevonden van het categoriaal beschermingsbeleid naar de afgeleide asielstatus voor gezinsleden.

Met betrekking tot de (gestelde) *Iraakse joden* kan vanwege het geringe aantal en het feit dat geen van hen tijdens het categoriaal beschermingsbeleid asiel heeft aangevraagd, geen antwoord worden gegeven op de vraag welke gevolgen de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid heeft gehad op deze groep.

Voor de (gestelde) *shabak en kaka'i* geldt dat naar verhouding minder asielzoekers van deze minderheidsgroep een asielvergunning kregen na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid. Het ging in totaal om slechts 22 personen. Ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid ontvingen alle shabak en kaka' i een vergunning op deze grond, na beëindiging van dit beleid meestal op grond van artikel 3EVRM.

Bij de (gestelde) *Palestijnen* is het percentage inwilligingen op aanvragen eveneens gezakt na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid. Vergeleken met de hele groep Iraakse asielzoekers krijgen zij echter nog wel bovengemiddeld vaak een asielvergunning. Zowel tijdens als na het categoriaal beschermingsbeleid was artikel 3EVRM de meest voorkomende inwilligingsgrond voor Palestijnen.

Het inwilligingspercentage van (gestelde) *homoseksuele asielzoekers* daalde van 56% tijdens het categoriaal beschermingsbeleid naar 38% na beëindiging hiervan. (Gestelde) homoseksuele asielzoekers kregen na het categoriaal beschermingsbeleid minder dan gemiddeld vaak een inwilliging op hun aanvraag. Ten tijde van het categoriaal beschermingsbeleid vonden de meeste inwilligingen van aanvragen van homoseksuele asielzoekers plaats op grond van dit beleid. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid en de instelling van het speciale beleid voor homoseksuele asielzoekers waren de meeste inwilligingen voor deze groep gebaseerd op het Vluchtelingenverdrag.

Opvallend is dat de samenstelling van de groep (gestelde) homoseksuele asielzoekers op enkele punten sterk afwijkt van de totale groep. In de eerste plaats dienden zij bovengemiddeld vaak een opvolgende aanvraag in. In de tweede plaats bestaat deze onderzoeksgroep bovengemiddeld vaak uit mannen in de leeftijdscategorie van 18 tot 34 jaar. Personen met een opvolgend asielverzoek

maakten over het algemeen minder kans op een inwilliging. Hetzelfde geldt voor mannen in de leeftijdscategorie 18-34 jaar. Na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid (en gelijktijdige instelling van het speciale beleid voor de groep homoseksuelen) werd 39% van de aanvragen van de groep (gestelde) homoseksuele mannen in de leeftijd van 18 tot 34 jaar ingewilligd versus 26% van de gehele groep in dezelfde leeftijdscategorie.

In het algemeen kan gesteld worden dat het aandeel asielzoekers behorende tot een kwetsbare minderheids- of risicogroep na de beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid vergelijkbaar was met dat tijdens het categoriaal beschermingsbeleid.

Ten slotte is het van belang om op te merken dat de uitkomsten van dit onderzoek gebaseerd zijn op de verklaringen die de asielzoeker zelf heeft afgelegd over zijn nationaliteit, etniciteit, godsdienst en seksuele geaardheid. Een toets op de geloofwaardigheid van deze verklaringen maakt geen onderdeel uit van dit onderzoek. Dit betekent dat ook aanvragen van personen die ten onrechte hebben gesteld de Iraakse nationaliteit te hebben (de zogeheten pseudo's) in het onderzoek zijn meegenomen. Ook personen die ongeloofwaardige verklaringen hebben afgelegd over hun etniciteit, godsdienst of seksuele geaardheid maken deel uit van de onderzoeksgroep. De resultaten van het onderzoek kunnen hierdoor zijn vertekend.

5 Bijlagen

1. Overzichtstabellen onderzoeksresultaten

Tabel 1 Beslissingen voor alle asielzoekers uit Irak tijdens het categoriaal beschermingsbeleid

Religie	Beslissing						Totaal
	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	
Moslims*	2.596	66%	1.022	26%	317	8%	3.935
Christenen*	793	80%	145	15%	51	5%	989
Yeziden*	170	89%	13	7%	7	4%	190
Mandeeërs*	111	90%	8	6%	4	3%	123
Shabak/kakai	6	100%	0	0%	0	0%	6
Geen	5	31%	10	63%	1	6%	16
Overig**							
Palestijnen	6	75%	1	13%	1	13%	8
Homoseksuelen	25	56%	15	33%	5	11%	45
Totaal	3.712	70%	1.213	23%	386	7%	5.311

* Gegevens over deze groepen zijn deels gebaseerd op schattingen.

** I.v.m. kleine aantallen is niet over deze groep gerapporteerd.

Tabel 2 Beslissingen voor alle asielzoekers uit Irak na het categoriaal beschermingsbeleid

Religie	Beslissing						Totaal
	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	
Moslims*	1.543	32%	2.906	61%	305	6%	4.754
Christenen*	1.164	87%	160	12%	17	1%	1.341
Yeziden*	316	81%	71	18%	5	1%	392
Mandeeërs*	114	95%	6	5%	0	0%	120
Shabak/kakai	8	50%	7	44%	1	6%	16
Geen	10	20%	36	73%	3	6%	49
Onbekend**							
Overig**							
Joden	1	50%	1	50%	0	0%	2
Palestijnen	20	65%	11	35%	0	0%	31
Homoseksuelen	31	38%	47	57%	4	5%	82
Totaal	3.207	47%	3.245	48%	335	5%	6.787

*Gegevens over deze groepen zijn deels gebaseerd op schattingen.

** I.v.m. kleine aantallen is niet over deze groepen gerapporteerd.

Tabel 3 Beslissingen op aanvragen van mannelijke asielzoekers uit Irak tijdens het categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	%
0 - 13 jaar	336	79%	60	14%	27	6%	423	11%
14 - 17 jaar	102	63%	44	27%	16	10%	162	4%
18 - 34 jaar	1.352	62%	685	32%	135	6%	2.172	59%
35 - 64 jaar	620	68%	183	20%	103	11%	906	25%
65 en ouder	27	90%		0%	3	10%	30	1%
Onbekend	1	50%	1			0%	2	0%
Totaal	2.438	66%	973	26%	284	8%	3.695	100%

Tabel 4 Beslissingen op aanvragen van mannelijke asielzoekers uit Irak na het categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	%
0 - 13 jaar	462	73%	150	24%	17	3%	629	14%
14 - 17 jaar	145	51%	132	46%	7	2%	284	6%
18 - 34 jaar	685	26%	1774	67%	176	7%	2.635	57%
35 - 64 jaar	404	40%	499	50%	103	10%	1.006	22%
65 en ouder	34	83%	6	15%	1	2%	41	1%
Totaal	1.730	38%	2561	56%	304	7%	4.595	100%

Tabel 5 Beslissingen op aanvragen van vrouwelijke asielzoekers uit Irak tijdens het categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	%
0 - 13 jaar	333	81%	57	14%	19	5%	409	26%
14 - 17 jaar	66	77%	12	14%	8	9%	86	5%
18 - 34 jaar	464	75%	107	17%	44	7%	615	39%
35 - 64 jaar	332	77%	62	14%	39	9%	433	27%
65 en ouder	33	97%	1	3%		0%	34	2%
Totaal	1.228	78%	239	15%	110	7%	1.577	100%

Tabel 6 Beslissingen op aanvragen van vrouwelijke asielzoekers uit Irak na het categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	%
0 - 13 jaar	415	72%	151	26%	9	2%	575	27%
14 - 17 jaar	116	81%	24	17%	3	2%	143	7%
18 - 34 jaar	473	61%	276	36%	27	3%	776	37%
35 - 64 jaar	399	69%	161	28%	18	3%	578	27%
65 en ouder	37	73%	13	25%	1	2%	51	2%
Totaal	1.440	68%	625	29%	58	3%	2.123	100%

Tabel 7 Verdeling naar leeftijd en geslacht homoseksuelen periode voor beëindiging categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
18 - 34 jaar	33	73%	2	4%	35	78%
35 - 64 jaar	7	16%	3	7%	10	22%
Totaal	40	89%	5	11%	45	100%

Tabel 8 Verdeling naar leeftijd en geslacht homoseksuelen periode na beëindiging categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Man	%	Vrouw	%	Totaal	%
14 - 17 jaar	5	6%			5	6%
18 - 34 jaar	64	78%	2	2%	66	80%
35 - 64 jaar	10	12%	1	1%	11	13%
Totaal	79	96%	3	4%	82	100%

Tabel 9 Beslissingen op aanvragen van mannelijke homoseksuele asielzoekers uit Irak tijdens het categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	%
18 - 34 jaar	17	52%	13	39%	3	9%	33	83%
35 - 64 jaar	4	57%	2	29%	1	14%	7	18%
Totaal	21	53%	15	38%	4	10%	40	100%

Tabel 10 Beslissingen op aanvragen van mannelijke homoseksuele asielzoekers uit Irak na het categoriaal beschermingsbeleid

Leeftijd	Inwilliging	%	Afwijzing	%	Overig	%	Totaal	%
14 - 17 jaar	1	20%	3	60%	1	20%	5	6%
18 - 34 jaar	25	39%	37	58%	2	3%	64	81%
35 - 64 jaar	3	30%	6	60%	1	10%	10	13%
Totaal	29	37%	46	58%	4	5%	79	100%

2. Tekst Motie-Anker

Tweede Kamer der Staten-Generaal
2
Vergaderjaar 2008–2009
19 637
Vreemdelingenbeleid

Nr. 1227
GEWIJZIGDE MOTIE VAN HET LID ANKER TER VERVANGING VAN
DIE GEDRUKT ONDER NR. 1226
Voorgesteld 9 oktober 2008

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat de categoriale bescherming voor asielzoekers uit Irak komt te vervallen nu uit het ambtsbericht blijkt dat de veiligheidssituatie verbeterd is ten opzichte van het moment dat de categoriale bescherming is ingesteld;

overwegende, dat uit de veiligheidsanalyse blijkt dat het geweld dat nog plaatsvindt, vooral voortkomt uit religieuze, politieke, etnische conflicten, en dat daarom bescherming van specifieke groepen zoals christenen, Mandeeërs, Yezidi's, Palestijnen, homoseksuelen op dit moment meer aangewezen is;

overwegende, dat daaraan nog als specifieke groep toegevoegd zou moeten worden de joden en shabaks;

tevens overwegende, dat met het vervallen van de categoriale bescherming nog steeds een verblijfsvergunning mogelijk is op individuele gronden;

tevens overwegende, dat het van belang is te weten wat de gevolgen zijn voor individuele asielzoekers uit Irak die een asielverzoek doen in Nederland na afschaffing van de categoriale bescherming;

verzoekt de regering ook joden en shabaks als specifieke groep te benoemen;

verzoekt de regering zorg te dragen voor een zeer zorgvuldige beoordeling van de individuele gevallen – rekening houdend met de veiligheidssituatie voor de betrokkene – waarin de categoriale bescherming wordt beëindigd c.q. nieuwe aanvragen worden gedaan en de Kamer halfjaarlijks te rapporteren over de gevolgen van de opheffing van de categoriale bescherming voor specifieke groepen,

en gaat over tot de orde van de dag.
Anker

IND:
*dé toelatingsorganisatie
van Nederland*